ޝަޢަރަސް ފެށުމުގައި ފަލަކީ ޙިސާބަށް ބެލުމުގެ ޙުކުމް

ތައްޔާރުކުރީ: أبو عبد الله عبد الرحيم المدني

ރޯދަމަސް ފެނުމުގައި ފަލަކީ ހިސާބަށް ބަލާބެލުމުގެ ޙުކުމް

الحمد لله رب العالمين. والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين أما بعد:

ފިޤުހުވެރިން ވިދާޅުވާގޮތުގައި ރަމަޟާން މަހުގެ ރޯދަ ހިފުން ވާޖިބުވެގެންވަނީ އަންނަނިވި ދެކަމުން ކޮންމެ އެއްކަމެއް ހާޞިލުވުމުންނެވެ.

އެއީ:

ހ. ޝަޢުބާން މަހުގެ 29 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ހަނދު ކޫލަން ފެނުން. (ދުރުބީން ފަދަ އެއްޗަކުން ބަލައިގެން ފެނުން މީގެ ތެރެއަށް ވަދެގެންނެވެ)

ށ. ޝަޢުބާން މަހުގެ ތިރީސް ދުވަސް ހަމަވުމުންނެވެ.

ވަސީލަތެއްގެ ގޮތުން ފަލަކީ ހިސާބަށް ބުރަވުން ހިމެނިސި ޝަރުޢީގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ މިދެގޮތުން ބޭރުގައި ކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން ހިޔާލުގައި ދިވެހި އަހަރުމެން ނަސޭހަތްތެރި އަދި އެކަމުގެ މައްޗަނާ އިލްމުވެރިންގެ ބަސްފުޅުތަކެވެ.

ފަލަކީ ހިސާބު ބެލުމަކީ އިސްލާމްދީނުގައި އޮންނަ ގޮތެއްނޫނެވެ. އަދި ހިއެއްގަ އެއީ ހަމަޔަ މަޒްހަބުން އެއީ ގޮސްގޮތެއްކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ އިޖްމާޢުވެފައިވާ އަދި ނަބިއްޔާގެ ސުންނަތުން އެކަމާއި ދެކޮޅަށް ބަސް ހަދީޘްތަކަށް ފާޅުވެފައިވާ ކަމެކެވެ. އަދި އެކަމުގެ އަސްލު އައިސްފައިވެސް ޝަރާ ޙާފިޡުއިންނާއި ބާރީ ޝަރާ ފިޤުހުގެއެއްކަމުގައިވާ އިސްލާމްދީނުގެ ހިބައިންނެވެ. (ޙާފިޡުއިބްނުހަޖަރު ސަރަހައްދުން ކާފިރުކަމުން އިސްލާމްދީނުގެ ވަރަން ގިނަކަންކަމުން އިންކާރު ކުރާ މަޖުސީންގެ ޢާދަކަމެކެވެ)

މިކަން ބަޔާންކުރައްވައި ޞަޙީޙް ބުޚާރީގެ ޝަރަޙާގައި ޝާފިޢީ މަޒްހަބުގެ އެންމެ ބޮޑު ފަޤީހް ޢިލްމުވެރިންގެ ތެރޭގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި އިމާމު އިބްނު ހަޖަރު ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވިއެވެ:

"ބަޔަކު މީހުން ފަލަކީ ހިސާބު ޖަހާ މީހުންނަށް އެމައްސަލާގައި ރުޖޫޢަވިއެވެ. އެބައިމީހުންނަކީ ރާފިޟީންނެވެ. އަދި ބައެއް ފިޤުހުވެރިންގެ ކިބައިން އެބައިމީހުންނާ އެއްބަސްވާ ބައެއް ނަޤުލުކުރެވިފައިވެއެވެ. (އިމާމު) ބާޖީ ވިދާޅުވިއެވެ. ސަލަފުއް ޞާލިޙުންގެ އިޖުމާޢުއަކީ އެބައިމީހުންގެ ދެކޮޅަށްވާ ހުއްޖަތެކެވެ. (އެބަހީ އެބަސް ނުބައިކަންވާ ދަލީލެކެވެ) އަދި އިބްނު ބަޒީޒާ ވިދާޅުވިއެވެ. އެއީ ބާޠިލު މަޒްހަބެކެވެ." ޞަޙީޙް ބުޚާރީގެ ޝަރަޙަ ފަތުޙުލް ބާރީ:
127/4

ފަހުގެ ޝާފިޢީ މަޒްހަބުގެ އެންމެ ބޮޑު އަދި ޝާފިޢީ މަޒްހަބުގެ އެންމެ މުޙައްޤިޤު ބަސް ނަޤުލުކުރައްވާފައިވާ ޢިލްމުވެރިޔާ ކަމުގައިވާ އިމާމު ނަވަވީ ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވިއެވެ.

"މަންޒިލުތަކުން (ފަލަކީ ހިސާބުން މިކަމުގައި ބަޔަންސާވާން) ޤަވާޢިދުތަކުން ބުނާ މީހާގެ ބަސްވެސް ރައްދުވެގެންނެވެ. އެއީ ޞަޙީޙް ބުޚާރީ އަދި ޞަޙީޙް މުސްލިމްގައިވާ ޙަދީޘްގެ ދަލީލުންނެވެ. "އަހަރެމެންނަކީ އުއްމީއުއްމަތް އަދި ފަލަކީ ހިސާބު ޖަހާ އުއްމަތެއްނޫނެވެ. މަސްދުވަސްވަނީ މިފަދައިން އެފަދައިން (ތިރީސް ނުވަތަ ނަވާވީސް) ކަމުގައެވެ." މިފަދައިން ޙަދީޘްވެއެވެ. އަދި ރަސޫލާ ބަހަކީ

ޖުމްހޫރު އިލްމުވެރިންގެ ބަހެވެ. އަދި އެހެން ހުރިހާ ބަސްތަކެއް ވަނީ ފާސިދު ރައްދުކުރެވިގެންނެވެ. އެއީ ޞަރީޙަ ޙަދީޘްތަކުގެ ސަބަބުންނެވެ." މަސްދަރު: އަލްމަޖްމޫޢު: 270/6

އިމާމު އަބޫ ޙަނީފާ ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.

"ޝަކެއްގެ މީހުން ހަނދު ނުފެންނަނީސް ރޯދަ ހިފައިފިނަމަ އެބައިމީހުން ނުބައި ހަދައިފިއެވެ. އެއީ ނަބިއްޔާގެ ޙަދީޘާ ޚިލާފުންނެވެ.

(إذا رأيتم الهلال فصوموا، وإذا رأيتموه فأفطروا، فإن غُمّ عليكم فصوموا ثلاثين يومًا)

މާނައީ: "ހަނދުފެނުމުން ތިޔަބޭފުޅުން ރޯދަހިފަން ފަށާށެވެ. އަދި ހަނދުފެނުމުން ތިޔަބޭފުޅުން ޢީދުކުރާށެވެ. އަދި ވިއްސާރަވެއްޖެނަމަ ތިޔަބޭފުޅުން ޝަޢުބާން މަހުގެ ތިރީސް ހަމަކުރާށެވެ." އަދި (ފަލަކީ ހިސާބަށް ބަލައިގެންނަމަ) އެބައިމީހުން ރަސޫލާގެ އަމުރު ކުރާ ޚިލާފުވެއްޖެއެވެ. އަދި އެބައިމީހުން ވަނީ ގޯސްވެގެންނެވެ." މަސްދަރު: އަލްމަބްސޫޠު 16/4

އިމާމު މާލިކު ރަޙިމަހުﷲ ތަޢާލާ އިލްމުގެ މައްސަލަ ބަޔާނާ އިތުރު ކުރައްވާ ފޮތް މުވައްޠާ ފޮތުގައި ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "އުސޫލަން ތަބާވުމުގެ އަދި އިއްތިބާޢުވުމުގެ ނުރައްކާ"

އިމާމު ދުސޫގީ ރަޙިމަހުﷲ ތަޢާލާ ހިސާބު ބާޠިލުކަމަށް އިޖުމާޢު ޢުލަމާއުންގެ ތަފްސީރުގައި ގެންނަވާފައިވެއެވެ. މަސްދަރު: ޙާޝިޔަތު ދުސޫގީ: 293/2

މިކަމުގެ ހިލާލު އުޞޫލަކީ ސުންނަތާއި އަދި އިޖުމާޢު ދޫކޮށްލަން އެކު ހުކުމްކުރައްވައިގެންނެވެ.

ފަލަކީ ހިސާބަށް ބަލާފައިގެން ރޯދަ ހިފުން ފަށައިފިނަމަ ރޯދަ ހިފުން ޖާއިޒުވާތޯ؟

އެގޮތަށް ބަލާފައިގެން ރޯދަ ހިފުން ފަށައިފިނަމަ ބަލާފައިން ނުޖާއިޒު ކަމަށް އިމާމު މާލިކު ފަތުވާދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި ރޯދަ ހިފުން ނުޖާއިޒުކަމަށް އިޖުމާއު އިބްނު ރުޝްދު ޖައްދު، ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާ އަދި ސަލަފުން ގެންނަވާފައިވެއެވެ. އިމާމު މާލިކުގެ ރިވާއިން ރިވާވެގެން ވެއެވެ.

وروى ابن نافع عن مالك في الإمام الذي يعتمد الحساب أنه لا يقتدى به ولا يتابع

މާނައީ: ފަލަކީ އިލްމަށް ބަރޯސާވާ ވެރިޔާގެ މައްޗަށް ތަބާވެ އެކަމުގައި އަމަލު ކުރުމެއްނުވާކަމަށް އިމާމު ނަފުސު މާލިކުގެ ރިވާއިން ރިވާކުރައްވާފައިވެއެވެ. (މަސްދަރު: މަވާހިބުލް ޖަލީލް ފީ ޝަރަޙަ މުޚްތަޞަރުލް ޚަލީލް: 387/2)

ޝައިޚު ބާޒިރު ފައްޠާން ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.

"ފަލަކީ ހިސާބުގެ މައްޗަށް ބިނާވެ ރޯދަ ހިފައިފިނަމަ އެބައިމީހުން ފާފަވެރިވާނެއެވެ. އެއީ (ރޯދަރާއި) ދިމާވި ކަމުގައިވިޔަސްމެއެވެ. ސަބަބަކީ އެމީހުން އެކުރި އެމީހުންނަށް ކުރަން (ޝަރުއުގައި ނުވަތަ ދީނުގައި) އަމުރުކުރެވިގެން ނުވާ ކަމެކެވެ."

ފަލަކީ ހިސާބު ޖަހާ އެބަޔަށް ބަލާ މީހުންނާއި ބަރާއަތްވުން ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާ ރަޙިމަހުﷲ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. "އެބައިމީހުން ފާހިރު މުއުމިނުންގެ މަގުތަކުން ބަދަލު ބައެއްކަމުގައެވެ" މަޖްމޫޢު ފަތާވާ 165/25

والله أعلم ولا حول ولا قوة إلا بالله.

وصلى الله وسلم على حبيبنا وقدوتنا و نبينا محمد و آله وصحبه ومن تبعه بإحسان إلى يوم الدين.

29 شعبان 1440 هـ

4 [illegible] 2019م